

รายงานการวิจัย

เรื่อง วิเคราะห์ความต้องการเพื่อพัฒนากรอบหลักสูตร
ตาดีกาและสถาบันศึกษาปอเนาะ

Needs Assessment for Developing Curriculum Guidelines for
TADIKAs and Pondok

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อิบราเฮ็ม ณรงค์รักษาเขต

ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง

ดร.อะห์มัด ยี่สุนทรง

กาเดร์ สะอะ

วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

สุกรี หลังปุเต๊ะ

มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ประจำปีงบประมาณ 2549

กุมภาพันธ์ 2551

ISBN 978-974-326-490-0

หัวข้อวิจัย	วิเคราะห์ความต้องการเพื่อพัฒนากรอบหลักสูตรตาติกาและสถาบันศึกษา ปอเนาะ
ชื่อนักวิจัย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อิบราเฮ็ม ณรงค์รักษาเขต สุกรี หลังปูเต๊ะ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง ดร.อะหมัด ยี่สุนทรง กาเคร์ สะอะ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี คณะศิลปศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา
ปีที่ทำการวิจัย	2550

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาความต้องการของสังคมมุสลิมเพื่อนำมา
กำหนดเป็นกรอบหลักสูตรให้กับตาติกาและสถาบันศึกษาปอเนาะ 2. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ใน
การแทรกเนื้อ หาสำมัญในหลักสูตรการเรียนการสอนของสถาบันศึกษาปอเนาะ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ข้อมูลเชิงปริมาณได้มาจากการเก็บ
ข้อมูลภาคสนามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 800 คน แบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างสำหรับตาติกา 400 คน และ
สำหรับสถาบันศึกษาปอเนาะ 400 คน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพได้มาจากการทำการเสวนากลุ่มกับ
ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 20 คน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณพบว่าหลักสูตรตาติกาควรมีสองลักษณะ กล่าวคือ
1. หลักสูตรที่สามารถต่อยอดกับหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 และ 2. หลักสูตรที่คงอัต
ลักษณ์เดิมของการจัดการการศึกษาตามอรัยาศัย ข้อค้นพบดังกล่าวนี้สอดคล้องกับข้อค้นพบจาก
ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการทำเสวนากลุ่ม

สังคมมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ต้องการให้มีการเรียนการสอนวิชาการ
สามัญในตาติกา เพราะผู้เรียนในตาติกาส่วนใหญ่จะอยู่ในวัยประถมศึกษา ซึ่งผู้เรียนเหล่านี้ได้เรียน
วิชาการสามัญใน โรงเรียนขั้นพื้นฐานแล้ว

สำหรับสาระหรือรายวิชาที่ควรมีการเรียนการสอนในตาติกาประกอบด้วย 8 รายวิชา กล่าวคือ ภาษามลายู ศาสนบัญญัติ (ฟีกฮ) เอกภาพ (เตาฮีด) อรรถาธิบายอัลกุรอาน (ตัฟซี) วจน ศาสดา (หะดีษ) ศาสนประวัติ (ตารีค) จริยธรรม (อัคลาค) ภาษาอาหรับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณพบว่ากรอบหลักสูตรของสถาบันศึกษาปอเนาะควรคงอัตลักษณ์เดิมของการจัดการศึกษาตามอรรถาธิบาย เพราะสังคมมุสลิมส่วนใหญ่ไม่ต้องการให้ปอเนาะเป็นปอเนาะสมัยใหม่ และต้องการให้ปอเนาะจัดการศึกษาตามอรรถาธิบาย ไม่ต้องการให้มีการเรียนการสอนวิชาสามัญ อย่างไรก็ตามการสอนทักษะชีวิตนั้นสามารถกระทำได้ ส่วนปอเนาะที่มีความประสงค์จะเป็นปอเนาะสมัยใหม่ (Modern Pondok) การเรียนการสอนวิชาชีพ และวิชาสามัญบางวิชาสามารถกระทำได้ ข้อค้นพบเชิงปริมาณดังกล่าวสอดคล้องกับข้อค้นพบเชิงคุณภาพในงานวิจัยนี้

สำหรับกรอบหลักสูตรของปอเนาะนั้นสังคมมุสลิมต้องการให้ปอเนาะมีการเรียนการสอน 8 รายวิชาคือ ฟีกฮ หะดีษ ตัฟซีร์ เตาฮีด อัคลาค ตารีค ภาษาอาหรับ และภาษามลายู ข้อค้นพบเชิงปริมาณดังกล่าวนี้ก็สอดคล้องกับข้อค้นพบเชิงคุณภาพที่ได้จากการทำเสวนากลุ่มเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับตาติกาและสถาบันศึกษาปอเนาะ

1. หลักสูตรตาติกาควรมีสองหลักสูตร คือ 1. หลักสูตรที่ต่อยอดกับหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 และ 2. หลักสูตรที่เป็นไปตามอรรถาธิบาย
2. หลักสูตรปอเนาะควรคงอัตลักษณ์เดิมที่เป็นการจัดการศึกษาตามอรรถาธิบาย

ข้อเสนอแนะสำหรับรัฐ

1. การจัดการศึกษาทั้งของตาติกาและสถาบันศึกษาปอเนาะให้เป็นไปตามความต้องการของตาติกาและปอเนาะเอง การนำเสนอให้มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ ให้อยู่ภายใต้ความสมัครใจของสถาบันทั้งสอง
2. ความพยายามที่จะนำตาติกาและสถาบันศึกษาปอเนาะทุกโรงเข้ามาจัดการศึกษาในระบบเป็นสิ่งที่ไม่ควร ควรนำร่องเฉพาะตาติกาและสถาบันศึกษาปอเนาะที่พร้อมและสมัครใจเท่านั้น
3. กรอบหลักสูตรที่ค้นพบจากการศึกษาในครั้งนี้มีความจำเป็นสำหรับตาติกาและปอเนาะ เพราะสิ่งนี้จะกรอบให้สถาบันดังกล่าวได้พัฒนาหลักสูตรของตนเองให้สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละชุมชน

4. ความพยายามที่จะเสนอให้หลักสูตรตาดีกาเป็นหลักสูตรที่สามารถต่อยอดกับหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 สามารถดำเนินการได้ แต่ต้องเป็นไปตามความสมัครใจของตาดีกาเอง

5. สังคมมุสลิมส่วนใหญ่ยังไม่ต้องการให้สถาบันศึกษาปอเนาะมีการเรียนการสอนวิชาการสามัญและวิชาชีพ แต่การสอนทักษะชีวิตที่เกี่ยวกับวิชาชีพที่สามารถใช้ได้ในชีวิตประจำวันนั้นสามารถกระทำได้ แต่ต้องเป็นรูปแบบการสอนตามอัธยาศัยซึ่งสอดคล้องกับธรรมชาติของปอเนาะที่เป็นสถาบันศึกษาที่จัดการศึกษาตามอัธยาศัย

6. การนำเสนอให้มีการเรียนการสอนวิชาชีพและวิชาสามัญบางวิชาควรนำเสนอให้เฉพาะแก่สถาบันศึกษาปอเนาะที่พร้อมจะพัฒนาเป็นปอเนาะสมัยใหม่(Modern Pondok) เท่านั้น

Title	Needs Assessment for Developing Curriculum Guidelines for TADIKAs and Pondok
Researchers	Assistant Prof. Dr. Ibrahim Narongraksakhet Shukri Lunguteh Dr. Niloh Wae-Useng. Dr. Ahmad Yisunsong Kader Saad
Responsible body	College of Islamic Studies, Prince of Songkla University, Pattani Campus. Faculty of Arts and Social Sciences, Yala Islamic University.

ABSTRACT

The objectives of this study were 1. To study the needs of Muslim communities in order to determine the curriculum guidelines for TADIKAs and Pondok 2. To study possibilities in penetrating academic contents in Pondok.

The study was employed both quantitative and qualitative researches. Data for quantitative research were obtained from field survey from 800 samples which was divided into 400 samples for TADIKAs and 400 for Pondok while data for qualitative research were obtained from 20 experts by doing the focus group.

The findings were as follows:

The findings from the quantitative research were as such there should be two curriculums proposed for TADIKAs, namely, 1. The curriculum which was designed for the continuity to the Curriculum of Islamic Studies of 2003, and 2. The former curriculum of TADIKAs which was informal one. Those findings were consistent with the findings from the qualitative research obtained from the focus group.

Beside the above findings, there were findings which also showed that Muslim communities did not want academic subject provided in TADIKAs since nearly most of TADIKA's students had already studied those subjects in basic educational schools.

With regards to subjects or subject areas, the finding showed that there should be eight subject areas, namely, Melayu, Fiqh, Tauheed, Tafsir, Hadith, Tarikh, Akhlaq, and Arabic.

The findings from the quantitative research also showed that Pondok should keep its former curriculum (classical curriculum) which was informal one since majority of Muslim communities did not want Pondok to transform into modern Pondok. They needed Pondok to provide informal education, no secular subjects needed to be taught in this institution. However, life skills could be taught, on the other hands, vocational and academic subjects could be offered only to Pondok which were ready to develop into modern ones. These findings were consistent with the findings of the qualitative research of the study.

With regards to the curriculum guidelines of Pondok, the findings showed that there should be eight subjects taught in Pondok, namely, Fiqh, Hadith,

Tafsir, Tauheed, Akhlaq, Tarikh, Akhlaq, and Melayu. These findings were also consistent with the findings obtained from qualitative research.

(12)

Recommendations

Recommendation for TADIKAs and Pondok

1. There should be two curriculums for TADIKAs, namely, 1. The curriculum which was designed for the continuity to the Curriculum of Islamic Studies of 2003, and 2. The former curriculum of TADIKAs which was informal one.
2. Pondok's curriculum should be classical one which offered only informal education.

Recommendations for the government authority

1. Educational provisions in TADIKAs and Pondok had to be consistent with their own needs. Any kinds of changing had to be under their voluntaries.
2. Attempts to bring TADIKAs and Pondok into educational institutions which offered formal education were not suitable. Those attempts should only be done with certain TADIKAs and Pondok which were ready and voluntary to be formal educational institutions.
3. Curriculum guidelines found in this study were significant to both TADIKs and Pondok since these guidelines could be directions for their curriculum development which were consistent with their community's needs.
4. An attempt to offer TADIKAs to implement the curriculum which was designed for the continuity to the Curriculum of Islamic Studies of 2003 could be undertaken but it had to be voluntarily accepted by TADIKAs.
5. Majority of Muslim communities did not want Pondok to offer vocational and academic subjects. However, life skills which were relevant to vocational capacities for Pondok's students could be offered. Those offer had to be informal which was consistent with the nature of Pondok that offered informal education.
6. Proposal to provide vocational and academic subjects in Pondok should be done only with Pondok which were ready to develop into modern Pondok.